

Marie-Dominique Philippe, OP

DIEVAS TĖVAS

„DIEVAS MUS PIRMAS PAMILO“

(1 Jn 4, 19)

Tėvystės slėpinys – labiausiai paslėptas ir kartu nuo pat pradžios apreikštas slėpinys. Apaštalo Pilypo prašymas „paskutiniąją savaitę“: „Viešpatie, parodyk Tėvą, ir bus mums gana“ – yra ir mūsų prašymas, kurį privalome nuolat kartoti. Jėzus atsako: „Jau tiek laiko esu su jumis, ir tu, Pilypai, vis dar manęs nepažįsti! Kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą! Tad kaip tu gali sakyti: ‚Parodyk mums Tėvą?‘ Nejau tu netiki, kad aš esu Tėve ir Tėvas yra manyje?! Žodžius, kuriuos jums kalbu, ne iš savęs kalbu. Manyje esantis Tėvas daro savuosius darbus. Tikėkite manimi, kad aš esu Tėve ir Tėvas yra manyje. Tikėkite bent dėl pačių darbų!“¹

Šiandien ir mes prašome Jėzų: „Parodyk Tėvą, ir bus mums gana.“ Jau buvo kalbėta ir nesiliaujama kartoti, kad mūsų amžiui būdinga „tėvo mirtis“. Antai žymi psichoanalizės mokslo srovė parodė ar norėjo parodyti, kad būtent tėvas, privalantis šeimoje būti autoritetu, ardo motinos ir vaiko vienybę. Jis sulaužęs svarbesnį ir esmingesnį dalyką. Omenyje turima žmogiškoji šeima, o Dievo tėvystė nėra svetima žmogaus širdžiai², ypač šeimos tėvo širdžiai. Todėl šiandien svarbu gilintis į Tėvo, Jėzaus Tėvo, kuris yra ir mūsų Tėvas, slėpinį. Ar ne šis slėpinys geriausiai apibūdina krikščionių? Kartu su Jėzumi, vienatiniu Sūnumi, jis gali tarti: „Tėve mūsų“.

Kreipimasis „Tėve mūsų“ reiškia, kad mus išgelbėdamas Kristus leidžia patirti didžiausią, koks tik yra įmanomas, artumą su Juo, drįstu sakyti – šeimos nariams būdingą artumą. Tikroji mūsų šeima yra ne žemiškoji, bet amžinoji. Į ją esame priimami ne kaip antraeiliai, bet kaip tikrieji nariai. Be abėjonės, mes esame ne vienatinis ir amžinasis Sūnus, kaip Jėzus, Dievo Žodis, tačiau esame tikri sūnūs. Esame „įsūniai“³, bet mūsų įsūnystė ypatinga – tai skurdžia žmonių kalba nenusakomas slėpinys. Mes ne juridiškai, bet savo esme esame sūnūs, nes mūsų malonės, krikščioniškasis gyvenimas labiausiai pasireiškia, kai kaip Jėzus žvelgiame į Tėvą, kuris yra ir mūsų Tėvas, ir su Jėzumi iš tiesų tariame: „Tėve mūsų“. Jis tikrai yra mūsų Tėvas, žinoma, kitaip negu Jėzui, bet Jo buvimas mūsų Tėvu yra realus ir atitinkantis tiesą.

Tai didysis krikščioniškojo gyvenimo slėpinys, juo paremtas ir krikščioniškosios šeimos slėpinys. Todėl puldinėjant žmogiškąją tėvystę neišvengiamai paveikiamas ir mūsų dieviškasis bei antgamtinis požiūris, nes sunaikinę paveikslą – dievišką paveikslą – prarandame ir būdą giliau prasiskverbti į Dievo tėvystės slėpinį. Žinoma, šie puolimai nepažeidžia paties slėpinio. Slėpinys lieka, ir žmonių puolimai negali jam pakenkti, bet mus, šios žemės maldininkus, kuriems reikia ženklų ir liudijimų, tai paveikia ir žeidžia. Todėl nūdienos pasaulyje labai svarbu kontempliuoti tėvystės slėpinį, didįjį meilės slėpinį. Jį privalome atskleisti savo tikėjimu, jei iki galo norime eiti Bažnyčios atnaujinimo keliu.

Tad pirmiausia reikėtų suvokti Jėzaus apreikštą Tėvo slėpinį, o paskui suprasti, kad žmogiškosios šeimos tėvas padeda priartėti prie dieviškojo slėpinio. Tačiau žmogiškoji tėvystė gali ir sukliudyti, jei tėvas neišgyveno tikros savo tėvystės. Tai labai klastingas, bene esmingiausias šėtono puolimas šiandien. Todėl labai svarbu perprasti, kaip šėtonas pastato šią kliūtį, kaip padaro, kad šiandien daugelis jaunuolių tėvystę sunkiai suvokia ir laiko didžiausia kliūtimi.

Kaip šėtonas tai pasiekė? Autoritetą sumaišydamas su valdžia, o tėvystę – su autoritetu, taigi tėvystę suplakdamas su valdžia. Daugumai jaunuolių tėvas šiandien reiškia valdžią. Krikščionybės pradžioje būta romėniškojo *pater familias*, turėjusio teisę nuspręsti – gyvens ar mirs jo kūdikis. Jis turėjo absoliučią valdžią. Nežinau, kiek dar tęsis Bažnyčios maldos kelionė, bet iš vieno ženklų

¹ Jn 14, 8–10.

² Anot šv. Pauliaus, „kiekviena tėvystė danguje ir žemėje turi vardą“ To, kuris yra Tėvas (plg. Ef 3, 15).

³ Žr. Rom 8, 15 ir 29; Ef 1, 5.

galime spėti, kad galbūt artėjame prie galo: tai, kas vyko pradžioje, dabar, nors ir kitaip, labai skausmingai pasikartoja. Tai akivaizdu kalbant apie tėvystę.

Tėvystė – viena iš giliausių patirčių žmogaus gyvenime. Motinos vaidmuo šeimoje didžiulis, bet jei tėvo šalia nėra, motina negali būti iki galo motina. Tėvas lieka paslėptas šeimos šaltinis. Kai iš šio šaltinio nebetenka gerti, šeima nebegali pilnatviškai būti tuo, kuo privalo būti. Anot Aristotelio, mažiausia klaida ar nukrypimas nuo šaltinio ieškojimo pradžioje virsta didžiausiu nukrypimu pabaigoje⁴. Tai ypač pasakytina apie tėvystės slėpinį.

Kad pajėgtume apmąstyti tėvo vaidmenį, suprasti, koks jis yra pagal Dievo sumanymą, suvokti jo orumą ir didybę, įženkime į pačią krikščioniškosios kontempliacijos šerdį. Ką tik cituotas Šv. Jono Evangelijos tekstas ypatingas: „Pilypai, kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą.“ Mes nebūtume galėję to pasakyti, jeigu pirma Jėzus to nebūtų pasakęs. Taigi pirmiausia Jis atėjo pašlovinti Tėvą ir Jį pašlovindamas išgelbsti mus. Būtent apie tai Jis kalbėjo savo didžiojoje maldoje⁵.

Šv. Jono Evangelija geriausiai atskleidžia mylimojo Sūnaus ir Tėvo ryšį. Prologas baigiasi šiuo jų artumo slėpiniu: „Dievo niekas niekada nėra matęs, tiktai viengimis Sūnus, Dievas, Tėvo prieglobstyje esantis, mums jį apreiškė.“⁶ Save apreiškdamas mums, Jėzus apreiškia tėvystę, Jo svarbiausia misija – apreiškėti didžiąją savo širdies, savo gyvenimo paslaptį: Jis yra mylimasis Sūnus, mylimasis Tėvo Sūnus, visiškai priklausantis nuo Tėvo. Jis, anot šv. Jono, yra Tėvo *Logos*, Tėvo Žodis, o jei sukonkretintume – Tėvo paslaptis, Jo kontempliacijos paslaptis ir vaisius. Jis yra tasai, kurį Tėvas saugo savo tėviškos širdies slaptose kaip savo gyvenimo paslaptį. Jis yra Sūnus. Todėl vien Jis apreiškia mums Tėvą: „Niekas nepažįsta Sūnaus, tik Tėvas, nei Tėvo niekas nepažįsta, tik Sūnus.“⁷ Juos sieja mums nesuvokiamas ypatingas artumas ir vienybė, ir vis dėlto toji paslaptis mums patikėta, nes Tėvas mums davė savo Sūnų: „Dievas taip pamilo pasaulį (t. y. žmones), jog atidavė savo viengimį Sūnų“⁸, o atiduodamas, siųsdamas savo Sūnų mums, Tėvas atiduoda pats save. Kitaip ir negali būti, nes Sūnus – didžiausia Jo gyvenimo paslaptis. Ją apreiškdamas, Tėvas patiki šią paslaptį mums.

Kaip Tėvas mums apreiškė ir patikėjo šią paslaptį? Tėvas davė savo Sūnų per motinos, Marijos, širdį. Marijos, Dievui visiškai pašvęstos moters, motinystė, toji mergeliška motinystė yra tarsi „terpė“, kurioje Tėvas perduoda savo meilės paslaptį, savo Mylimąjį.

Juk nuostabu, kad Tėvas, pažįstantis mus geriau nei mes patys save, panorą apreiškėti mums savo paslaptį per Marijos, moters ir motinos, širdį. Svarbu tai nuodugniai apmąstyti. Pirmosios sandoros pradžia – tai Dievo sandora su tėvais: Abraomu, Izaoku ir Jokūbu. Kad mums būtų labai aišku, jog tai sandora su tėvyste, pirmuoju tėvu Dievas pasirenka septyniiasdešimt penkerių metų bevaikį vyrą. Sakytume šiandien, kad Abraomas patyrė baisų gyvenimo „nuostolį“: Sara nevaisinga – suprantame, ką tai reiškia, – bet Abraomas ištikimai laukė.

Troškimas turėti sūnų, būti tėvu, giliai įaugo į Abraomo širdį. Dievas šį troškimą Abraomo širdyje ugdė labai ypatingai, ir pirmasis Abraomo sūnus, Dievui pasinaudojus to meto papročiais, gimė iš vergės Hagaros. Šis pirmagimis teikia Abraomui džiaugsmo, taip jo širdis pažįsta tėvystę, bet ši tėvystė dar nėra tobula, nes sūnus jam gimė ne iš tos moters, kurią jis buvo pasirinkęs savo žmona⁹. Tik vėliau, iškankintas laukimo, nes jo širdis dar nejautė pilnatvės, Abraomas susilaukė savo mylimojo sūnaus Izaoko¹⁰. Kaip keistai Dievas mums apreiškia tėvystės didybę! Abraomas gavo Dievo palaiminimą būti tėvu, bet Dievas jį tam rengė labai ilgai. Jauni dvidešimt penkerių metų tėvai niekad neturėtų užmiršti, kaip ilgai Dievas rengė šio tėvo širdį, trokšdamas, kad

⁴ De caelo, I, 5, 271 b 7 sq. Aristotelis plėtoja graikų patarlę: „Gera kelio pradžia – daugiau negu pusė kelio.“

⁵ Žr. Jn 17.

⁶ Jn 1, 18.

⁷ Mt 11, 27; Lk 10, 22.

⁸ Jn 3, 16.

⁹ Žr. Pr 16.

¹⁰ Žr. Pr 17, 18 ir 21.

suprastume, koks didis ir vyro širdį sukrečiantis dalykas, koks didžiulis slėpinys yra tėvystė. Tėvystė yra tokia didi, kad galiausiai, anot Šventojo Rašto, vien Dievas yra Tėvas¹¹.

Po Abraomo apreikšta visai kitokia Izaoko tėvystė. Žinome, kad Izaokas taip pat patyrė didžiulį neturtą, ir ypač, kai turėjo palaiminti savo sūnų. Karališkoji kunigystė tėvui suteikia galią laiminti savo sūnų, ir Izaokas pasirenka vyresnįjį. Jis būtų norėjęs palaiminti vyresnįjį, bet, įsikišus motinai, palaimina jaunėlį. Dievas labai įdomiai pasinaudojo Rebeka¹². Ar motinos nėra ypatingos Dievo patikėtinės? Rebeka elgiasi itin drąsiai: ji stačiai pakeičia vyresnįjį sūnų jaunėliu. Rebeka „siaubingai rizikuoja“ ir vis dėlto nesvyruodama vykdo savo sumanymą, nes „ko nori moteris, to nori Dievas“ – ar ne geriau sukeisti vietomis?! – ir ji tai daro visiškai pasitikėdama Dievu. Izaoko tėvystėje ji įžvelgė kažką dieviška, ko net pats Izaokas nesuprato: tėvystę jai artimesniam sūnui, Jokūbui. Taip vyksta slėpingos dalybos, irgi priklausančios tėvystės slėpiniui; jomis taip pat apreikiama tėvystė, ir jei neatkreipsime į tai dėmesio, nesuprasime, kas yra tėvystė – tėvo galia palaiminti. Jis gali palaiminti ir gali prakeikti. Izaokas palaimina Jokūbą, kurio tėvystė bus dar ypatingesnė negu Izaoko.

Šiomis trimis tėvystėmis prasideda sandora, taigi didžiausias tėvystės slėpinio apreikšimas mums.

Visos trys dengia paslaptį. Šventoji Dvasia prabyla triskart ir vis skirtingai, kad iki galo atskleistume šį slėpinį. O Jokūbo tėvystės paslaptis – štai didžioji paslaptis! – meilė žmonai. Būtent ši meilė jam leidžia tapti tobulu tėvu. Atkreipkime dėmesį, kuo jo tėvystė skiriasi nuo Abraomo. Abraomas tarsi pats sau vienas yra tėvas. Žinoma, jis yra tėvas Dievo valia, bet jis liko nepriklausomas. Abraomas tikriausiai buvo ganėtinai nepriklausomas – nedrįstu teigti, kad šitaip jis priešinosi Saros būdai, bet vis dėlto čia esama tiesos! O Jokūbas ilgus metus „brangiai mokėjo“ už savo tėvystę, ilgai vargo, kol susilaukė dviejų *mylimųjų sūnų*. Būtent Jokūbo istorijoje, per Jokūbo širdies meilę sūnui Juozapui ir per jo meilę sūnui Benjaminui, atsiskleidžia visas tėvystės švelnumas. Žinome, kiek jam tai kainavo: jo labai mylėta Rachelė mirė gimdydama savo jaunėlį. Ji norėjo jį pavadinti „savo skausmo sūnumi“, bet Jokūbas jį pavadino „savo dešiniojos sūnumi“, „Benjaminu“¹³. Paradoksalu, kad Jokūbo tėvystė išsipildo, kai jis paaukvoja tą, kurią labai mylėjo. Šioje istorijoje apreikšta gilioji ir labai paslėpta tėvystės pusė: meilumo, švelnumo slėpinys...

Abraomo amžius parodo, kokia didi ir neišsemiamą yra tėvystė, per Izaoką atskleidžiama, kad ji duodama dovanai, o Jokūbas ikūnija tėvišką meilumą ir švelnumą. Jokūbo širdis tapo jų apsti jo labai mylėtos žmonos dėka. Tie jausmai atgyja jo meilėje jaunėliui.

Jokūbo slėpinys visiškai atsiskleidžia, Naujojoje Sandoroje, kurioje Sūnus apreikiama Tėvą ir Dievas pasinaudoja Marija, motina, moterimi, kad iš tiesų, ne vien per įvaizdžius, pažintume Dievo tėvystės slėpinį. „Niekas nepažįsta Tėvo, tik Sūnus.“ Taigi visi šie jaudinantys Senojo Testamento paveikslai, turintys mus priartinti prie Dievo slėpinio ir parodyti tėvo didybę žmogiškoje plotmėje, tėra pirmavaizdžiai. Dievo Tėvo slėpinys iš tiesų apreikštas per šiuos tris tėvus, bet per juos Tėvas pirmiausia apreikiamas kaip Kūrėjas. Kurdamas dvasias, angelus ar žmones, Dievas Kūrėjas yra Tėvas, bet galėtume teigti, kad Jo tėvystė labiau apreikšta per žmones nei per angelus, nes žmogui, o ne angelams davė Dievas galimybę būti tėvu. Tad vyrui ir moteriai Jo, Kūrėjo, tėvystė artimesnė negu angelams.

Tačiau Dievo Kūrėjo tėvystė tėra pirmasis tėvystės apreikšimas. Tikroji, dieviškiausia tėvystė apreikšta per Jo vienatinį Sūnų Jėzų, ir tai yra didžioji Naujosios Sandoros paslaptis. Kaip tik tai krikščionį skiria nuo visų kitų religingų sielų, ypač nuo išpažįstančių islamą ir judaizmą, taip pat ir nuo kitų religinių tradicijų. Apreikšimo šerdyje jam parodyta, kad pačiame Dievo slėpinio viduje esti tėvystė : Tėvas yra savo paslapties, savo mylimojo Sūnaus, šaltinis.

Šią tėvystę mums pirmiausia apreikiama Kūdikėlio Jėzaus mažumas, vėliau dvylikamečio Jėzaus klusnumas, kai Marijai, kartu su Juozapu ieškojusiai Jo tris dienas, Jis taria: „Kam gi manęs

¹¹ Žr. Tob 3, 14; Mal 2, 10; Mt 23, 9; Jn 8, 41; Ef 3, 14; Žyd 12, 9.

¹² Žr. Pr 27.

¹³ Žr. Pr 35, 16–18.

ieškojote? Argi nežinojote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?“¹⁴ Jėzus tuo pasako, kad Jo gyvenimas yra mylimojo Sūnaus gyvenimas, apreiškiamas Jo klusnumu Tėvui.

Tačiau ant Kryžiaus savo apaštališkojo gyvenimo pabaigoje Jėzus apreiškia Tėvo slėpinį ypatingai: „Pilypai, kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą.“ Šiais žodžiais Jėzus išreiškia labai gilią su Tėvu Jį siejančią gyvenimo, meilės ir šviesos vienybę ir atskleidžia, kad nuo tada, kai mums buvo duotas Sūnus, ant Kryžiaus ir Eucharistijoje, *per Jį ir Jame mums buvo duotas ir visas Tėvo slėpinys*. Todėl nieko nuostabaus, kad piktąją dvasią labiausiai siutina tėvystės slėpinys ir kad ji deda visas pastangas jį sunaikinti žmogaus širdyje. Taip ji įnirtingai priešinasi dieviškajam darbui, nes būtent per žmonių – Abraomo, Izaoko ir Jokūbo – širdis Dievas pamažu apreiškė savo tėvystės slėpinį. Šėtonas ypač tūžta ant Marijos, nes duodamas jai savo Sūnų Tėvas jai pirmajai patikėjo savo paslaptį. Šėtonas tūžta ir ant nukryžiuotojo Jėzaus, mūsų dieviškojo gyvenimo tėvo, nes Tėvas suteikė Jėzui visą savo autoritetą¹⁵, perdavė Jam savo galią. Tėvas pasitraukė, kad ant Kryžiaus mylimasis Sūnus, tapęs mūsų Gelbėtoju, taptų ir mūsų tėvu. Kristaus kunigystė yra ne tik mylimojo Sūnaus, bet ir tėvo, – nes sūnus viską gauna iš tėvo – kunigystė. Kitaip tariant, *savo kunigyste* Jėzus yra tėvas. Taigi sunaikinę tėvystę, sunaikiname ir Kristaus kunigystės slėpinį.

Tėvystės ir Marijos motinystės sąsaja padeda suvokti, kad Jėzaus kunigystė pasireiškia dviem būdais: kaip karališkoji tikinčiųjų ir kaip sakramentinė kunigystė. Priartėję prie šių krikščioniškojo gyvenimo gelmių, imame suprasti, kodėl šv. Tomas, komentuodamas eilutę iš Laiško romiečiams, kur šv. Paulius sako, jog Šventosios Dvasios įkvėpti šaukiame: „Aba, Tėve!“¹⁶, teigia, kad suvokti šią Tėvo tėvystę mylimajam Sūnui ir mums – pati didžiausia mistinė patirtis¹⁷, išminties dovanos vaisius, įvesdinantis mus į šią tėvystę ir leidžiantis suprasti, kad ji mums yra *dovanota*. Jėzus ir mes turime vieną ir tą patį Tėvą, o Kristaus kunigystė, iš kurios kyla Jo tėvystė, apreiškia mums vienintelį, tobuliausiąjį Tėvą.

Tad kas yra tėvystė? Būtinai to klausime, jei norime suprasti, kas yra vienintelis Tėvas. Tėvas yra šaltinis pačia tikriausia prasme, dieviškojo gyvenimo, šviesos ir meilės šaltinis. Tai tas, anapus kurio nebegalima nieko atrasti: anapus Jo nieko nebėra. Jis yra šaltinis. Tėvas yra pirmasis, kaip teigiama Šv. Jono Evangelijos Prologe: „Pradžioje buvo Žodis.“ Deja, mūsų pažinimas remiasi vien juntama tikrove, tad mums „pradžia“ visuomet yra kažkas abstraktaus, tuo tarpu tai yra *tikrovė*. Tėvas yra visa ko šaltinis: kaip Kūrėjas – visos mūsų būties šaltinis; Jis yra mūsų dvasios, mūsų sielos šaltinis ir malonės šaltinis. Labai svarbu suprasti, kad Tėvas yra meilės šaltinis, kad meilė pirmiausia trykšta iš Jo, ir ta pirmoji meilė yra lyg ugnis. Sakydamas, kad atėjo žemėje įžiebtį ugnies¹⁸, Jėzus turi galvoje savo ryšį su Tėvu, savo, mylimojo Sūnaus, meilę Tėvui ir Tėvo meilę Jam. Toji meilė yra pirmoji meilė, o pirmoji meilė visados ugninga – tai deginanti kaitra, viską apimanti meilės jėga. Tėvas yra tas, kuris atiduoda viską, nieko nepasilikdamas sau, o jei pasilieka, tai jis jau nebėra tėvas.

Tėvas kaip tėvas yra anapus autoriteto. Tai supratę, atremsime visus šėtono puolimus. Tėvas kaip tėvas yra gyvybės ir meilės šaltinis, būdamas tas šaltinis, jis yra ne autoritetas, o visko šaltinis. Nesakau, kad viską atidavę prarandame savo autoritetą – tiesą sakant, šis visko atidavimas grindžia autoritetą, viską atiduoti yra daugiau nei būti autoritetu, – bet tuomet tampame labai pažeidžiami, nes nieko nebeturime. Užtat varganai būtybei taip sunku būti tėvišku gyvybės šaltiniu. Besąlygiškai save atiduodamas sūnui, tėvas apsisprendžia nieko nebeturėti. Tai ir yra Dievo tėvystės mylimajam Sūnui, Žodžiui, kuris yra Tėvo paslaptis, didysis slėpinys.

Kas yra paslaptis? Tai mūsų širdies ir proto perlas. Jeigu kas nors jį iš mūsų išplėštų, tuoj mirtume, nes šioje paslapyje „užsimezga“ visas mūsų gyvenimas, visas mūsų dvasinis gyvenimas.

¹⁴ Lk 2, 41–50.

¹⁵ Žr. Jn 3, 35: „Tėvas myli Sūnų ir visa yra atidavęs į jo rankas.“ Žr. Mt 28, 18.

¹⁶ Rom 8, 15; Gal 4, 6.

¹⁷ Žr. straipsnį «Abba, Père» žurnale *Le fou de la lumière* (Sagesse et Art chrétien, 69840 Cenves), nr. 12 (1992 spalį), p. 8 ir pastaba nr. 1.

¹⁸ Lk 12, 49.

Tėvas yra šios paslapties šaltinis, būdamas šios paslapties tėvas, Jis saugo ją, bet saugo nesavanaudiškai mylėdamas, patikėdamas ir ją atiduodamas. Todėl Dievas yra amžinai Tėvas. Dievas yra visos amžinybės Tėvas. Tuo mums apreiškiamas begalinis Dievo gerumas, aukščiausias gerumas To, kuris yra visą save atidavęs: Tėvas, Sūnaus Tėvas, yra nesiliaujantis davimas – Jis yra Sūnaus Tėvas.

Tėvas yra šviesa ir meilė, Jis atsiduoda kaip šios šviesos ir meilės šaltinis. Taigi Jis yra negalintis neduoti šaltinis, Jis visą laiką duoda ir leidžia Sūnui tapti šaltiniu. Jeigu šaltinis nustotų duoti, Sūnus nebebūtų šaltiniu, Jis nebebūtų „viena“ su Tėvu. Ar ne todėl Apreiškimas prasideda triguba – tėvo (Abraomo), sūnaus (Izaoko) ir meilės pertekliaus (Jokūbo) – tėvyste? Jei būti tėvu reiškia būti šaltiniu, aišku, kodėl Tėvas suvienija savo Sūnų su tuo, kas yra šaltinis, – kad Sūnus būtų meilės šaltinis Šventajai Dvasiai. Sūnus amžinai Tėvuje ir su Juo yra Šventajai Dvasiai vienatinis meilės šaltinis. Šis šviesos ir meilės šaltinis yra ne tik duodantis, bet ir priimantis: Tėvas ypatingai priima savo Sūnų¹⁹, nes saugo Jį kaip savo paslaptį, taigi tik Tėvas gali taip priimti savo Sūnų. Būtent todėl kad Tėvas priimdamas kartu viską atiduoda, Jėzus visiškai teisingai gali teigti: „Pilypai, kas yra matęs mane, yra matęs Tėvą.“

Taigi Tėvas ir Sūnus labai stipriai suvienyti, bet savo įsikūnijusiam ir žmogišką prigimtį priėmusiam Sūnui, Dievo sukurtai Jėzaus dvasiai, Tėvas yra autoritetas. Šaltinį pakeičia autoritetas, Tėvas, besąlygiškai mylintis savo Sūnų ir visiškai Jam atsidavęs, toliau Jam viską atiduoda, bet kaip autoritetas. Šis pasikeitimas labai didus! Kaip tik tai apibūdina tėvišką autoritetą: tėvas tarnauja sūnui – jį remia, globoja, nurodo jam kelią, kovoja drauge su juo, padeda jam augti ir vystytis. Tėvo autoritetas – tai meilei tarnaujančiojo autoritetas.

Reikėtų apmąstyti kiekvieną sąsają tarp Tėvo ir Jėzaus žmogiškosios širdies. Jėzus turi vieną troškimą – įvykdyti Tėvo valią. Ir Tėvas turi vieną troškimą: kad žmogišką prigimtį priėmęs Jo Sūnus padėtų šiai prigimčiai, taigi Jėzaus širdžiai ir protui, viską gauti iš Jo – Tėvo, pasinaudojančio autoritetu: „Pasaulis privalo pažinti, jog aš myliu Tėvą ir taip darau, kaip jis man yra įsakęs.“²⁰ „Aš nužengiau iš dangaus vykdyti ne savo valios, bet valios to, kuris mane siuntė.“²¹ Drįstu teigti, kad tai yra Dievo autoriteto gimimas. Supraskime, Dievui tai nieko neprideda, bet Jėzaus atžvilgiu Dievas ypatingai parodo savo tėvišką autoritetą. Tačiau niekad nepamirškime, kad Tėvas yra Tėvas dar prieš parodydamas savo autoritetą. Gal būtent tai visiškai užmiršome, ir gal todėl dauguma vaikų tėvą laiko absoliučiu autoritetu, nebeatskiriamu nuo valdžios. Tai giliausiai įsirežia į jų širdis, o juk vaikui pirmiausia reikėtų tėvo meilės, jo paramos. Tėvas turi globoti savo mažylį, jam padėti, jį palaikyti, dėl jo dirbti ir jį maitinti. Būtent tėvas maitina duona²², teikia maistą. Dievas sukūrė darnų ryšį tarp motinos ir tėvo: vaikas pereina nuo motinos pieno prie duonos. Tėvas triūsia ir darbuojasi dėl sūnaus, o sūnus dalyvauja tėvo triūse. Tą savo pavyzdžiu itin parodo Jėzus: Jis iš klusnumo²³ atlieka didįjį Kryžiaus triūsą. Tai sūniškas klusnumas, klusnumas iš su tėvu vienijančios meilės.

Reikėtų pasvarstyti, kaip Tėvas paprašė Sūnų paaukoti savo gyvenimą. Mums kartais atrodo, kad Tėvas tironiškas. Teko girdėti taip sakant. Reikėtų panagrinėti, kaip psichoanalitikai aiškino Tėvo, prašančio Sūnų paaukoti savo gyvenimą, slėpinį. Šie aiškinimai – tai šiurpus iškraipymas, nieko nebepaliekantis nei iš tėvystės, nei iš sūniško klusnumo slėpinio. Sūnus yra klusnus, kai Jis išvien su Tėvu atlieka tą patį darbą. Būtent Sūnus sutinka su Tėvo valia ir gyvena Jo valia, atsiduodamas Tėvui ir įvykdydamas tai, ko Tėvas negali įvykdyti. Jis atlieka šį darbą dėl Tėvo ir taip išreiškia Jam savo meilę, pašlovinančią Tėvą.

¹⁹ Jn 16, 15; 17, 10. Žr. Lk 15, 31.

²⁰ Jn 14, 31.

²¹ Jn 6, 38.

²² Žr. Jn 6, 32.

²³ Žr. Jn 14, 31; Fil 2, 8.

Nepamirškime nuostabaus simbolio: Tėvas yra vynininkas²⁴. Šis įvaizdis nebuvo labai išplėtotas teologiškai, jį reikėtų pritaikyti šeimos tėvui: jis yra mažyčio vynuogienojo – šeimos židinio, „namų bažnyčios“²⁵ – vynininkas. Tėvas yra savo vynmedį genintis vynininkas, bet Jis jį geni su meile²⁶, o vynmedžio vaisiai pašlovina Tėvą²⁷. Tad Sūnus, paklusdamas Tėvui, gali įvykdyti tai, ko negali Tėvas. Sūnus tai atlieka dėl Tėvo, iš meilės vienydamasis su Juo. Ko negali padaryti Tėvas, tą padaro Sūnus. Tai labai didu! O Tėvas turi dėkoti Sūnui už atsidavimą. Ant Kryžiaus Tėvas tarsi bučiuoja Sūnų. O nukryžiuotasis Kristus tarytum šypsosi Marijai. Ši šypsena, per Mariją skirta Tėvui, išreiškia Jėzaus širdies džiaugsmą atsiduoti ir išpildyti Tėvo prašymą. Tai ir yra sūniškas klusnumas – apreikšti Tėvo didybę ir Jį pašlovinti. Kaip smarkiai iškraipomas šis tėviško autoriteto slėpinys!

Prisiminkime palyginimą apie sūnų palaidūną²⁸, kaip tėvas žvelgia į pas jį sugrįžtantį sūnų. Tas sūnus palaidūnas esame kiekvienas... Tėvas laukia sūnaus, ir sūnus grįžta, nes tėvas jį pamilo pirmasis, jį rėmė ir globojo. Tėvas laukia savo sūnaus, o kai šis sugrįžta, priima jį, iškelia puotą, kad visi matytų jo džiaugsmą dėl sugrįžusio sūnaus. Jis yra tėvas tik todėl, kad myli savo sūnų – kitaip nebebūtų tėvas. Palyginimas apie sūnų palaidūną puikiai parodo, kaip tėvas atleidžia. Tėvas laimina ir atleidžia, jis atleidžia neklusniam sūnui, norėjusiam pasinaudoti nepriklausomybe, tariama savo laisve.

Koks šiuolaikiškas sūnaus palaidūno palyginimas! Kiek daug šiandien yra sūnų palaidūnų iš „gerų šeimų“ ir kiek daug tėvų turi išgyventi šį palyginimą! Tėvas yra vynininkas, jis laukia sūnaus, kuris jį pamiršo, tesirūpino vien savimi, darė kas jam patinka, troško pasinaudoti laisve, atsiskirti pirma laiko ir nebebūti sūnumi. Vaikai visuomet nekantrūs, ypač šiandien, kai viskas vyksta taip sparčiai: jie trokšta laisvės. O tėvas tyli. Vienas nuostabiausių tėvystės bruožų – tai tėvo tyla, meilės kupina, laukianti ir kenčianti tyla. Štai kodėl sugrįžus sūnui tėvo džiaugsmas toks didelis.

Šiandien, labiau negu bet kada, turime suprasti, kad didžioji Bažnyčios atsinaujinimui suteikta malonė – vėl atskleisti tėvystės slėpinį. Šventoji Dvasia, Tėvo ir Sūnaus Dvasia, mums įkvepia troškimą būti mylimaisiais sūnumis. Jais būdami atskleisime tą žmogišką ir dievišką tėvystę, Jėzaus širdies tėvystę. Ji apreiskia mums Tėvą – kiekvienos žmogiškos tėvystės šaltinį, mokantį visus žemės tėvus būti tikrais tėvais.

---

²⁴ Jn 15, 1.

²⁵ Žr. *Lumen Gentium*, 11.

²⁶ Žr. Gg 8, 12; Iz 5, 1–2.

²⁷ Jn 15, 8.

²⁸ Žr. Lk 15, 11–31.